

ПРОБЛЕМА ДЕЛІМІТАЦІЇ МОРСЬКИХ КОРДОНІВ МІЖ РУМУНІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ

Одним із найголовніших проявів об'єктивної дії міжнародного права є діяльність Міжнародного Суду ООН, компетенція якого поширюється в тому числі і на делімітацію континентального шельфу та виключної економічної зони.

У 2004 р. Румунія передала на розгляд Міжнародного суду ООН заяву з проханням «визначити єдиний морський кордон між континентальним шельфом та виключною економічною зоною двох держав». Головним предметом суперечки був не власне острів, а континентальний шельф навколо нього, де є поклади нафти і газу. Варто зазначити, що в 1997 р. було підписано базовий договір, який підтвердив непорушність кордонів станом на 1961 р. Фактичною причиною підписання договору була підготовка вступу Румунії до ЄС, а, отже, створення видимості врегулювання прикордонного спору, тому документи про визнання лінії морського кордону, що існувала з часів СРСР, так і не було підписано.

Міжнародний Суд ООН прийняв рішення у цій справі в 2009 р., не визнавши острів Зміїний частиною берегової лінії через його невелику територію, тому Україні відійшла менша частина шельфу (використовувався метод рівновіддаленості). Слід зауважити, що в міжнародному праві простежується негласна тенденція того, що права острова на континентальний шельф та виключну економічну зону залежать від розміру острова (яскраві приклади – спори між Канадою і Францією та Данією і Норвегією).

Згідно ст. 38, ч. 5 Регламенту Суду "ніякі дії в порядку судочинства не здійснюються до тих пір, поки держава, проти якої подається така заява, не визнає юрисдикцію Суду з даної справи» - тобто Україна мала повне право відмовитися від посередництва Міжнародного Суду ООН, відстоюючи територіальну цілісність та попередньо закріплені договори. І це означало б, що Румунія односторонньо має територіальні претензії до країни-сусіда. Крім того, Україна не використала одну з своїх можливостей, а саме - денонсація Договору 1997 р. у зв'язку з недружніми діями і фактичним порушенням його румунською стороною, що позбавило б Міжнародний Суд будь-яких юридичних підстав для розгляду румунських претензій, однак це загрожувало б псуванням відносин з Румунією і, як наслідок, великі проблеми на шляху до вступу до НАТО та ЄС. Тому іноді політична сторона питання постає вище норм міжнародного права.

Більшість фахівців вважає, що у справі делімітації морських кордонів між Румунією та Україною було досягнуто компромісного рішення, оскільки Міжнародний Суд виконав своє основне завдання – недопущення конфліктів та вирішення спорів мирним шляхом. Проте, з іншого боку, можна спостерігати недосконалість норм міжнародного морського права, потребу в їхньому вдосконаленні, а саме – у більш чіткому визначенні поняття «острів», деталізації критеріїв визначення його величини для наділення його правами острова, а також у використанні методів делімітації, які є найбільш доцільними у тій чи іншій ситуації, враховуючи географічні характеристики.

Науковий керівник – В.Н.Кубальський, доц.